

Uddannelse i medborgerskab

Socialrådgiveren nr. 20, 23. november 2005

Kirsten Michaelsen, der til daglig arbejder med frivilligt socialt arbejde, er en af pionererne på en ny masteruddannelse i medborgerskab.

Af Lars Lønstrup

Mennesker, der udfører frivilligt socialt arbejde, er med til at styrke og bevare demokratiet i det danske samfund. Men deres arbejde anerkendes ikke altid i tilstrækkelig grad af socialudvalg og den kommunale forvaltning. Her er der tendens til at betragte frivilligt arbejde enten som selv-hjælp for den enkelte frivillige eller som noget, der kan løse kommunale randopgaver og dermed spare kommunen for udgifter.

Det oplever Kirsten Michaelsen i sit daglige arbejde som konsulent på Centret for Frivilligt Socialt Arbejde på Fyn. Og netop den erfaring er en af grundene til, at hun i en alder af 51 år har besluttet sig for at tage en Masteruddannelse i Citizenship Education ved Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU).

En forudsætning for demokratiet

Uddannelsens engelske navn skyldes, at både medborgerskab og statsborgerskab er inkluderet i ordet citizenship. Og en af uddannelsens centrale pointer er netop, at et demokratisk samfund har brug for, at borgerne opfatter sig selv som aktive medborgere frem for blot statsborgere.

- Når jeg møder sagsbehandlere og politikere, tror nogle af dem populært sagt, at en person, der udfører frivilligt socialt arbejde, gør det for at underholde Mads og Ellen. Jeg vil have dem til at forstå, at folk, der ulønnet påtager sig at arbejde med at være noget for andre, er en af forudsætningerne for vores demokrati. De frivillige engagerer sig i samfundet som medborgere i stedet for kun at være nydere. Og hvis vi ikke forstår og anerkender det, bliver der måske færre, som har lyst til at udføre dette arbejde. Det ville være en trussel mod demokratiet. Ikke nu og her - men på sigt, og derfor skal de frivillige anerkendes for det, de gør. Jeg håber, at uddannelsen i citizenship kan give mig nogle værktøjer og argumenter, når jeg forsøger at overbevise politikere og forvaltning, siger Kirsten Michaelsen.

Erfarne studerende

Hun er en af i alt 27 studerende på den nye uddannelse, som begynder dette efterår. Blandt de andre studerende findes lærere og konsulenter og rådgivere i blandt andet organisationer, ministerier og offentlige styrelser. Og fælles for alle studerende er, at de har været ude på arbejdsmarkedet i flere år og ønsker at efteruddanne sig, fordi de mangler begreber og redskaber til at håndtere en ny tids udfordringer i en "senmoderne kontekst, præget af individualisering, globalisering, europæisering og multikulturalisering", som der står i uddannelsens formålsparagraf.

- Det er en bred europæisk og international strømning, der har sat Citizenship Education på programmet, siger lektor Ove Korsgaard (DPU), der er initiativtager til uddannelsen herhjemme. Og han fortsætter:

- Europarådet har udviklet et helt program med titlen "Democratic citizenship", og på forskningsplan er det strømmet ud med engelske publikationer om samme emne. I England - såvel som Canada og Australien - har man allerede indført Citizenship Education som fag i skolesystemet. Citizenship Education tager udgangspunkt i et basalt spørgsmål: Hvordan lærer vi at leve sammen? Det spørgsmål er blevet mere påtrængende i takt med, at indvandring og flygtningestrømme har gjort landenes befolkninger mere sammensatte og forskelligartede. Og samtidig gør det stadig tættere EU-samarbejde os danskere til EU-borgere ved siden af vores danske borgerskab. Begge disse udfordringer gør, at vi er nødt til at gentænke, hvad det vil sige at være borger og demokrat i de samfund, vi tilhører, siger Ove Korsgaard.

Projekt på arbejdspladsen

Kirsten Michaelsen forventer ikke at få konkrete redskaber i studietiden.

- Men jeg tror, at studiet vil give mig mulighed for at sætte struktur på mine egne tanker og overvejelser og give mig en viden og nogle perspektiver, som jeg selv kan anvende. Sådan bruger mine kolleger også deres efteruddannelse. Det er meget almindeligt at efteruddanne sig på sin arbejdsplads. De fleste er akademikere - min nærmeste kollega er cand.polit. - og når vi taler om faglige problemstillinger, og en siger, at det har filosofen Kant sagt noget om, så ville det være rart, hvis også jeg kendte referencen.

Master of Citizen Education afsluttes med et større individuelt projekt, og her er det oplagt at vælge et emne, der er relevant i forhold til ens daglige arbejdsplads.

- Mit projekt skal handle om noget her fra, og det glæder jeg mig til at arbejde med. Det er så også den måde, som stedet her får noget ud af at betale for min efteruddannelse, og det er også fair nok, siger Kirsten Michaelsen.

Dødspændende start

Efter ganske få kursusdage er Kirsten Michaelsen ikke i tvivl om, at hun har valgt den rigtige videreuddannelse.

Af Lars Lønstrup

Da Socialrådgiveren ringer Kirsten Michaelsen op efter de tre første kursusdage, er hun ikke i tvivl om, at hun har valgt rigtigt:

- Det har været død-spændende. Vi har hørt oplæg fra nogle virkelig dygtige folk, og jeg føler allerede, at jeg har fået nogle anderledes perspektiver på det, jeg selv laver til hverdag, siger hun.

Som eksempel peger hun på et foredrag af lektor Ove Korsgaard, institutleder og initiativtager til uddannelsen.

- Han talte om, at kunsten at opdrage og kunsten at regere indeholder to sammenlignelige former for pædagogik. Man er nødt til at vejlede barnet i den retning, man ønsker, via opdragelsen og skolegangen. Og det kan sammenlignes med, at også politikerens har et pædagogisk projekt. Han ønsker at lede samfundet og borgeren i en bestemt retning med sine holdninger og sin politik, og hertil skal han bruge pædagogikken. Det foredrag gav mig en masse tanker om, at det samme jo gør sig gældende i for eksempel store frivillige organisationer. Hvis ledelsen og bestyrelsen beslutter, at organisationen skal gå i en anden retning, bliver den nødt til først at formidle sin beslutning, og siden at følge op på, hvordan den bliver ført ud i livet. Ellers kan organisationen brække midt over, fordi medlemmerne ikke er med og stadig agerer efter de gamle planer. På den måde har ledelsen en pædagogisk opgave, som kan sammenlignes med lærerens og politikerens pædagogiske opgave, siger Kirsten Michaelsen, som forventer sig meget af de kommende to år.